

KOPPARBERG 30 ÅR: DET BLIVER DE SNART TRÆTTE AF!

Bergslagens Geologiska Sällskap citerer selv med stolthed en anonym kilde fra 1968: *Den klub bliver ikke gammel; de bliver snart trætte af at samle sten!* Klubben er to år fra sit 40 års jubilæum og i år fandt en af kerneaktiviteterne – stenmessen i Kopparberg – sted for 30. gang. Gratulerer! Det er ikke dårligt for klub, der ikke ville blive gammel!

Jeg har altid holdt af at tage til messen i Kopparberg, hvor det meste af messen er udendørs og flertallet af udstillere er samlere. Det er ofte muligt at bytte og messen er i højere grad en social begivenhed frem for et kommercielt arrangement – hvem bekymrer sig om, at salget betaler rejseomkostningerne, hvis man har en god weekend? Her træffer man aktive feltsamlere, typen der 'altid har en mukkert i bilen' og som spørger 'har du et kort over det sted eller følger man bare stierne?' Hvis din ideelle messe viser seneste nyt fra Kina, så bliv fra Kopparberg. Hvis du tror, du møder en bunke uvidende, midtsvenske fjeldgubber, der forærer deres bedste mineraler væk for en halv flaske sprut, så er du også gået galt. Hvis du derimod søger ligesindede, der kender deres mineraler, som selv betaler for at få noget spændende analyseret eller som bruger to dage på at lede efter en glemt forekomst, så er du kommet til rette sted!

Da jeg tog til Kopparberg første gang i 1984, var det en 'gammel og etableret' messe – det var Skandinaviens første messe og i 1984 havde vi endda messer i Danmark. Man føler sig lidt gammel ved at vende tilbage – jeg har ikke mulighed for at komme hvert år – og se mange af de 'unge' fra min generation, som dukkede op i 80'erne med en kæreste og måske en unge eller to, kravlende på gulvet. Ikke nok med at de har den frækhed at møde op med gråsprængt hår, så har børnene fået både kæreste og kørekort. Jeg bør vist snart anskaffe mig et gangstativ!

Messen var flyttet til et nyt sted i Kopparbergs bymidte, en gade var blændet og fyldt med borde og derudover var der nogle særlinge – ærbødigt undertegnede inklusive – som havde bord indendørs i det gamle tinghus, en charmerende træbygning fra 1641, renoveret i 1758 og udvidet i 1893. Det nye sted bragte mange nye besøgende, men kun den gamle garde af samlere og besøget var alvorligt

Ugrandit (Uvarovit-Grossular-ANDradit serien) fra Grönhöjden (Örebro Län, Sverige). Ex coll. Claus Hedegaard.

hæmmet af verdensmesterskabet i fodbold. Mange mennesker lørdag indtil ca. kl. 14, men så var kun 'garden' tilbage! Den kombinerede effekt af tømmermænd og kirkegang – begge er fremherskende i Sverige – bevirkede at messen var mennesketom søndag morgen. Mit foto fra søndag 9.30, en halv time efter åbning, rummer ialt fem mennesker af hvilke tre er udstillere! Under alle omstændigheder en munter messe. Masser af nordmænd.

Der var ikke rigtig spektakulære nyfund, men en del spændende dukkede op. Flere udstillere havde pæne, store stykker meteorit fra de nyere fund omkring Muonionalusta i det nordlige Sverige. Jeg så mange, sjove enkeltstykker og på grund af messen og dens udstillere er der sjældent flere end et enkelt eller nogle få stykker af hver ting. Jeg bør vel især underholde med de ting, jeg selv erhvervede, da de af en eller anden grund morede mig. Jeg fandt et spændende stykke beskidt Pyrit fra Harmsarvet (Dalarna, Sverige) hos Ingvar Sahlander og Majbritt Jansson – det 'beskidte' består i, at Pyritten indeholder omkring 60% Sølv og sidder på en klat sort Acanthit.

Hvid Hochelagait i druse fra Malerød, Vestfold, Norge. Ex coll. Claus Hedegaard.

Jern-nikkel meteorit fra Muonionalusta i nordlige Sverige. Ex coll. Johann Söderhielm.

Jeg har altid kunnet lide malme. Harmsarvet var en lille sølvmine i 1980'erne, da sølvpriserne sidst røg i vejret, men producerede vist aldrig egentlig flotte stykker. Gedigen Arsen var. Scherbenkobalt med Pyrrargyrit fra Storliden (Västerbotten, Sverige) var spændende, men jeg husker det som et fund fra et par år siden. Jeg byttede en fin Hochelagait fra Malerød (nær Langesund, Norge) med Peter Andresen – et lykkeligt gensyn, da vi ikke havde set hinanden i omkring 10 år! Peter og jeg, selvsagt, ikke Hochelagait og jeg. Mit sjoveste stykke var givet et håndstykke krystalliseret Ugrandit (Uvarovite-Grossular-ANDradit serien) fra Grönhöjden (Örebro Län, Sverige). Den smålandske præstesøn Carolus Linnæus/Carl von Linné beskrev i syttenhundredeghvidkål, hvorledes han tog til Grönhöjden og samlede "granatkrystaller så store som dueæg". Det er en dørstopper, men en morsom dørstopper.

Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm – jo, de kommer også – erhvervede et ca. 30 cm stort stykke Anatas xx på Kvarts xx op til 15 cm fra Vassijaure (Lappland, Sverige). Før du bliver ængstelig over at være gået glip af århundredets fund, må jeg sige, at

Anatas xx på Kvarts fra Vassijaure, Lappland, Sverige, samlet August 2004. Ex coll. Naturhistoriska Riksmuseet (Stockholm).

Anatas xx på Kvarts fra Vassijaure, Lappland, Sverige, samlet August 2004. Ex coll. Naturhistoriska Riksmuseet (Stockholm).

Brun Ferrokentbrooksite med rand af Zirsinalit fra Sagåsen, Telemark, Norge. Ex coll. Claus Hedegaard.

selvom det nok er den fineste, svenske Anatas, så er krystallerne for det meste 3-4 mm og selve stykket lidt af en æstetisk katastrofe – de fleste Kvarts krystaller er lidt skadet eller fastvoksede og overvokset af grågrønt ??? Nej, det er ikke et enestående udstil-

ingsstykke, men i Kopparberg ser man alltid noget uventet. Det er det, der er sjovt.